

Бүгү чурттарнын, пролетарийлерин, каттыжыңар!

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-нин Дээди Соединин болгаш Министрлер Чөвүлелинин органы

№ 118 (11916)

1982 чылдың май 21, пятница

1925 чылда үнелелеттинген

Өрттө 3 көд.

ССРЭ-нин 60 чылынга

ЧАРЫШТЫҢ ЧАА НЕГЕЛДЕЛЕРИ

ССРЭ-нин тургустунганын 60 чыл эвен төсөтүп уткууру дээр республиканың ажылчы чоннарынын социалист чарыжынын түнөөдөрүн үндүрүшүнү турмузунуң база ол чарыкка тилекчи болганын аңаа мақтаар хемчеглерин дугайында доктаалды СЭКП обкомунун бюрору, республиканын Министрлер Чөвүлели, профбөлүмдөр болгаш ВЛКСМ обкомунуң хуула алган.

ССРЭ-нин тургустунганын 60 чыл оюнга алдар болдурган республиканың ажылчы чоннарынын социалист чарыжынын түнөөдөрүн 1982 чылда болгаш беш чылдың эгезинден бээр ооналдарының база коллективтерин аңаа уткуурун планнарынын болгаш социалист

чи болган районнары, хоорайларын, бүдүрүлгелер коллективтерин, организацияларын болгаш союздарын СЭКП обкомунун, республиканын Министрлер Чөвүлелин, профбөлүмдөр болгаш ВЛКСМ обкомунун Кызыл туктары, ыкмалары-биле шаңнаар болгаш дипломнары база акша шаңнаалын тыпсыр.

Социалист чарыштын тилекчи болган комсомолчу аныктар коллективтерин ВЛКСМ обкомунун шилчир Кызыл туктары, ыкмалары-биле шаңнаар болгаш акша

ССРЭ-нин Дээди Соединин Президиумунуң Хуула бичиктери-биле шаңнаары-биле кинер, а ол ышкаа СЭКП обкомунун, республиканын Министрлер Чөвүлелин, профбөлүмдөр болгаш ВЛКСМ обкомунун хуула бичиктери-биле шаңнаар.

Соталист чарыштын тилекчи болган комсомолчу аныктар коллективтерин ВЛКСМ обкомунун шилчир Кызыл туктары, ыкмалары-биле шаңнаар болгаш акша

Соталист чарыштын тилекчи болган комсомолчу аныктар коллективтерин ВЛКСМ обкомунун шилчир Кызыл туктары, ыкмалары-биле шаңнаар болгаш акша

Тарылганың хүн демдегелери

КЫСКА ХУУСААДА ДОО ЗАР

Он бирге беш чылдың кийги чымынын чакы хову ажылдары ам киди түктүгөн. Республиканың чар ажылдары бо чымын тараа болган мал чени кууларын чалай дүжүдү өстүрүп азын хуула. Онун херек кырыга ботландарынын эң-не шилчиринг хүнери эгезини бо.

Тарааларын чаштырылганы республиканың чер бүдүрүш майын 10-дан эгезин. Ол мурунку чылдарында дика орай. Ыччалажок оон артык шынарды чүдү — эки дүжүтү аң бодурун магадылаалды.

Май 17-нин медээсинден амырга, республиканың нийтин-биле 54525 гектарда яны-бүрү кууларын чаштырган. Ол болза эрткен чылдың бо үеинге чаштырган турганга 32,5 хуузу. Оон иштинде ол куулар кызыл-тасты планна 63,6 хуу чедирген. Мал чени кызыл чангыс чылдыг ситенерин 4552, а кууларын — 544 гектарда чаштырган.

Каа-Хем районунуң ажыл-агыйлары чаштырылганын планна 60,6 хуу чедирген. Амаа 60,6 хуу чедирген. Каа-Хем районунуң чаштырган, планна 40,7 хуу күсөткен. Каа-Хемчилер тараа аймаанын 55,8 хуузу, а кол аыл-тем кууларын — кызыл-тасты 74,6 хуузу чаштырып алган. Чакы хуу — чылды чөмгөрү деп принципти олар барысталай турар тогарай-дыр.

Бий-Хем районунуң ажыл-агыйлары 10988, Тандыны — 17264, Кызылдың — 10985 гектар тарааларын чаштырган. Кызыл-тас чаштырылганы амырга, ону Бай-Тайганын союздарын бүрү күсөткен амырга. Барыш-Хемчилер —

Соңуудаларга

уткуштуб

Мөңгүн-Тайга

Каа-Хем районунуң Борган — «Малын» союздун мурунку хуула. Ажыл-агыйн № 3 койну бригаданы эртен кыштагылашканын организацыя эрттерген. Нияти көргүзүп багай эес. К. С. Борган төрүр 100 баш хой-дал 95 хураанын камгалап алган.

К. С. Борган бригаданы партиа эге организацыянын секретары. Коммунист ол даалгазын база ач сеткилдиг күсөткен турар. Хойжу бригаданың соңууда мурунку хуулагы район Советинге депутаттын кандидатыга ону депшечкен таварышта эес.

Бий-Хем

Тураннын иш ажил-агый аныктарын мурунку чылдын бирөөсүнө Х. А. Сабулдун хамаарып. Оон тускай ортема — тонар. Айным, кварталдын планын ооналдарын Хаснула Ахмадулович доктаамал акыр күсөткен келген. Эрткен чылдын түнөөдөрү бодурулгелде калбарган социалист чарыкка ол тилекчи болган болгаш коммунист күш-ажылдын шалышканы атты чедип алган. Кады ажиллап турар эң-өөрү алаа ишт бодурулгелдерде, Туран хоорай Советинге депутаттын кандидатыга депшечкен.

Таңды

Тока аттыг союздун Кууду сүт-бараан ферманын ажил-ишчилери соңууда мурунуун хуулагы район Советинге депутаттын кандидатыга макула Толошова Чалын депшечкен. Кады ажиллап турар эң-өөрү алаа чымын ишт бодурулгелде алаа база катан илереткен.

ЭКИ КӨРГҮЗҮГЛЕРЛИГ

Мөңгүн-Тайганын Мугур-Аксында септелге-тудуг участогу районда мурунчакы ажил-агый коллективтеринин бирөөсү. Бо коллектив ССРЭ-нин 60 чылдын төлөптүг уткууру дээр чарыкка киришпешкен. Бо чылдын дөрт айларында ту-дуг-септелге ажилынын планын 110 хуу күсөткен. күш-ажылдын бүдүрүлгөдүрү эртен чылдын ол-ла үезинден 3 хуу бедан. Ростовчуларын эгезинки-биле ол коллектив коммунист Донга Балдавич Чулуунуң ууртканы бичаңчылар бригаданын кижигинери «Хуулап турарлар чок ажилдар!» деп,

кыйгырып баугаар ажиллап турар. Олар бригадалар аразында социалист чарыштын тилекчи болуп келген.

Иччалга ол-ла коллективте Нина Делгер-оол ууртканы комсомолчу-аныктар бригаданы база-ла эки көргүзүлгелерин чедип ап турар.

Мөңгүн-Тайганын септелге-тудуг участогула мурунчакы бригадаларын кижигинери бо чылдын бирги чартынын планын даалгазын чер-чер Советтеринин соңуудаларын хуулагы күсөткен дээр амыг үеде улам шалыккы ажиллап турар.

Н. ХЕРТЕН.

ССРЭ-нин 60 чылынга уткууру социалист чарыш республика тшпографиянын чектер болган тус-тус ажил-агый аразында калбарган чылдын эртен дөрт айынын түнөөдөрү Тыва АССР-нин Дээди Соединин депутаты В. Доржунуң ном бөлөткөр бригаданы болган парлар нех эки күш-ажылчы көргүзүлгелер болганнар.

Хей чылдарда ажилдаан дуржулгагы паракчыларын бирөөн Зоя Михайловна Чашуна аныктарга ара-сүмези берип, хуула планын ооналдын 100 хуулап кудалтайп турар.

ЧУРУКТАРДА: парлар нехте бригадир З. М. Чашуна; ажил үезинде.

В. КАРА-САЛДЫН фотоары.

ХҮННҮН МЕДЭЭЛЕРИ

Мурнуку Ажыр куусеткен одуругда

Таңды районунуң туудугулары эртен дөрт айларда эрестиг ажиллаш, ол айларын планын ооналдарын хуула бичикте күсөткенер. Көргөзүп туудуг-монтаж ажилдары кызыл ооналдын 100,7 хуу күсөткенер. Оон иштинде боттарынын күш-биле кызыл ажилдарын 103,4 хуу ботландырган. Ылангыч Балга-ында № 2 орук-тудуг участогу коллектив эки ажилдаан. Дөрт айларда планна-тыганд туудуг-монтаж ажилдарынын планын ол коллектив 123,5 хуу күсөткен, социалист чарыштын муруну одуруун эзел берген.

Бай-Хаакта № 585 КМК-ын коллектив туудуг-монтаж ажилдары кызылдың дөрт айлар планын 107,2 хуу күсөткен.

Ш. МАГДЫРЖАП.

Өскелерни ашкан

Май айына эгезинден бээр «Тыва даг-дуг» комбинаттын арылгал фабрикасында чам-

ВЛКСМ-нин XIX съездинде ЛЕНИНЧИ ПАРТИЯНЫҢ ШЫНЧЫ ДУЗАЛАКЧЫЗЫ

Коммунист тургузушкунга аныктарын чугула согуларын политиктиг көдүрүшүнүң, негелдегил болуп чоруктуң байдалында ВЛКСМ-нин XIX съездине Кремльде чугулааппы турар.

СЭКП ТК-нын съездине байырыг чагаам, алаа эң Л. И. Брежневтин чырыккылыг хан утулгил чугаамы — комсомолдун ажил-чорудулашкыч программаны-дыр. Чуртунуң чалым назылгылар шууганын киржикчилери мичалдыр чугулаапп турар. Уагыр бүдүрүлгелерин, тууларын, колхозтарын, союздарын комсомол организацияларын-дан дээди өөредилге черлеринде, школардан, шилчел төлөткөндө, ширек кезекте-рийден Кремльде көп турар телеграммаларда мичалдыр чугулаапп турар.

Съездин делегаттары — ажилчылар, тараачылар, эртен куулар ажилдакчылары, амыланын болгаш Флотун дайыкчылары — эң Л. И. Брежневтин көдүргөни чаа тайбын инициативаларын бүгү совет аныктарын мурун-дан иш-биле дөткөп турар.

Делегетин тайбын келер үеин тургуступ камгалаар деп Черин анык салгачкыларга чатыгы комсомолдун тээделекчилери кыйгырып, ажил-чорудулашкыч чуртуга кылдыр хуула алган.

Төрөң чуртунуң күш-шыда-лын күш-ажыл-биле бичаң-лаар, анык чуректерин кыштыгымынын, эңг көдүрүшкүчү, чогалыкчы дилер тымыккынын социал-экономи-кит хей-яны тогарай согуларын шилчирлөөрүнө чугулааппы — аныктарын бол-галдары болгаш кууш-чүткүл-дери ымыг. ВЛКСМ ТК-нын болгаш комсомолдун Төп ре-визия комиссиянын өтөткө-лөөдөрүн май 18-те чугула-аппыга киришкен деле-гаттар ону илереткен чугула-лаан.

ВЛКСМ-нин XIX съездинин майын 19-та болган хуулагы делегаттар болгаш ажилчылар, эртен М. С. Горбачев, А. П. Косыгин, П. И. Леонидов, Б. Н. Пономарев, И. В. Кабанов, В. П. Лоп-ти, М. В. Зымынин оларын үргүзүлгелди алып чакса-нын биле утунал.

ВЛКСМ-нин Москва хоом-комитетин бирги секретары А. Г. Борнов, магнитофонунун ме-таллургия комбинатынын

уаг горновою А. Ф. Запла-тин, Украинанын ВЛКСМ ТК-нын бирги секретары А. И. Корниенко, Тамбов областа курганын «Арсенка» дээр уксалай куш заводунуң бригадир З. Р. Малинина бол-гаш еске-да делегаттар ком-сомолчулар, бүгү аныктар боттарынын чогалыкчы эне-р-гиян Төрөң чуртунуң эконо-миктиг болгаш камгалап ку-чуну улам бичаңлаарыне чугулааппы турарын чугула-лаан. Көдөз ажил-агый куу-ларыннын белик дүктөткө-ри дөш демесел, ниятинин мал ажилыга шилчешкенин ач-чөм программанын шилч-ирлөөдөрүн чуртунуң анык салгалынын тогарай салыш-кыны апарган.

Совет Эвилелинин чаа тай-бын инициативаларын иш-биле дөткөп турарын илерет-кешкен, дайын өртү бистин оранымыска моон сонгаар ка-на-даа дабышталым үнө-мүн дөш бүгү-чүдүлгелерин кылырчыне дашкын үе-чере-лерин делегаттар кыйгырган.

Демократтыг аныктарын бүгү-делегей федерациянын Чингине секретары Миклош Барабаш биле студенттерин дөткөй аналдырып президи-умуң Мирослав Шталап Лен-чак комсомолдун тээделекчи-лерин, бүгү совет аныктарга съездинин илереткен байыр чедирген, империализмге, ко-лонизализмге неоконизмизмге уур демселсе антимим-риализмге эң-сеткил каттыш-тырылганы дөш, тайбын, ча-вырдыкчылык, чепселсе-нишкенин дүжүрү дөш, де-мократтыг болгаш социал деп-шиге дөш деп медалды — Демократтыг аныктарын бү-гү-делегей федерациянын дээди шаңнаалын чымылганар үргүзүлгелди алып чакса- турда М. Барабаш Ленинни комсомолга тыныс берген.

Белорусиянын ВЛКСМ ТК-нын бирги секретары В. П. Шалыко, Ставрополь край-нын Левонум районунуң Ка-лашиков атыг хокуулуң ме-ханизатор И. В. Гринько, Харьковтун «Кадры» болгаш Москва мотор куулушкунуң на-тыжышкынын секретары, эн-териктер бригадир В. Н. Шмидченко, уагырчы болгаш кээр ажил-агый ажилдын арбын ажилчы болгаш шы-пары дөш демселсе комсо-мол организацияларын кир-жилгелерин дугайын чугула-лаан. Камгалап болгаш ху-малаа дөш калбар шилчеш-кени комсомолчулар, аны-ктар ортузунда илереткен.

Чита областын «Бамстрой-лук» туудуг эргелелинин № 576 туудуг-монтаж поездинин коллективтиг бригадиринин бригадир Ю. Е. Егоров, ВЛКСМ-нин Красноярск край-комитетин бирги секретары В. П. Ракин, Байкал-Амур магис-тралынын, Саянын левсе-кээр-бүдүрүлгел болгаш Канск-Ачинсктин оналга-энегетика комсомолчуларын туудула комсомолчуларын күш-ажыл-чы тилекчилерин дугайын илереткен депшечкен.

ВЛКСМ-тин даргазы С. А. Шаалы шилчешкөөр дөш профбилелеринин болгаш комсомолдун күш-сыймыг ка-зы ажиллап бодуру планна чугула айтырылгала доктааган.

(СЭТА).

Бүрүн чүүлдүгзүнүшкүн

ВЛКСМ-нин XIX съездине СЭКП ТК-нын Чин-гине секретары эң Л. И. Брежневтин мерген угаан, ишт, чырыккылаңчак чугаамы бүгү совет кижилер, анык өскөннөр бүрүн чүүлдүгзүнү, дөткөшкөөн, иш айланынган чүүлдерин база түнөөдөрүн ботландарына дөш шилчиринин бир үн-биле илереткен турар.

Тайбын камгалаарынын болгаш бичаңлаарынын айл-агыйларын Л. И. Брежнев аныктарын съездине чугаамыга база катан чаа күш-биле көдүрүп үндүргөн. Дайыннын аар-берге халамы, оон үргөдөй, хооурадыккы каргыштыг уруктары хоо-чун салгалдын кижилерин бистерин сатыш-сеткил-висте балаттымыс таңма бол-луп арткан. Бистин чуртунуң уагыстарын хосталгазы бол-гаш аас-нежин дөш Ала-чуртунуң Уаг дайынын үе-зинде фашизмге удуу дем-селсип чоран хоочуннар бистер ол дугайын чилин-биле медереп билди турар бис.

Дайынны халамыла ээрби миллион совет кижилерин амы-тынылган ко-лааны, үлүс ажил-агый-агыга оон таварыштырга...

Бистер, Кызылдын үлөтүр барааннарын салынын № 19 магазинде ажиллап турар комсомолчу-аныктар коллектив ВЛКСМ-нин XIX съездинин материалдары-биле танымал турар бис.

Ылангыч съездинин ажитын-ган хуула СЭКП ТК-нын Чингине секретары, ССРЭ-нин Дээди Соединин Президиумунуң даргазы эң Л. И. Брежневтин чугаамы бистин сатыш-сеткилвисте хайнык-чыларын, коммунист партия-нын болгаш Совет чаккын тайбын дөш, дартыга хуу дөш чыгышын чок демселди эң Л. И. Брежневтин совет

Узбекистанын ВЛКСМ ТК-нын бирги секретары Б. Алла-муратов, КИМ-Мин Москва обкомунуң бирги секретары Д. Г. Остроушко оолдары, кыстары марксизм-ленинне үеде-бодала кижилерин, партиянын эконоимити поли-тиказын ботландарына аныктарын каабап киржи-леш калдырылган айл-агыйларын талаа-биле комсо-мол организацияларын ажил-чорудулашкыч чык-чөг-тейин утландырган.

Комсомол ажилынын ут-шын улам сайыраңгайла-дынын, ВЛКСМ аге органи-зацияларын дайынчы арга-ныккан бекдиринин, анык-тарын коммунист кижиле-дигине оларын ролжон күштөлдирерин эргекон чугулазын дугайын Грузия-нын ВЛКСМ ТК-нын бирги се-кретары И. Н. Орджоникидзе, ВЛКСМ-нин Свердловск обко-мунуң бирги секретары А. Н. Парегордов.

Латвиянын ВЛКСМ ТК-нын бирги секретары М. К. Рукмане болгаш еске-да оротолор чугулаан. ВЛКСМ Төп Комитетинин ажилы чүүлүг дөш көр дөш санаалар кирген.

Чуртунуң уагы ажил-агый-га мергендиги специалистер-ни бекеттеринин айланынча Новосибирсктин элтирети-лыкка институтунуң студенти-алы В. Г. Мотков, ССРЭ-нин дээди болгаш ортумак хуу-лөөдөрлө министр В. П. Елю-тин доктааган. Студенттерин билгалгелерин шынарлы бекдирген, дээди өөредил-ге черлерин аныктарын ка-мааты илереткен турушка кижилеринге комсомолдун салдарын улам күштөлдир-рини ортуктарын сайыраңгай-жыдарынын эргекон чугула-зын олар ооналап демделген.

Совет Армиянын болгаш Шериг-Далай Фолууну Полит-иктиг кол эргелелинин на-чалгы армия генералы А. А. Епишев съездинин деле-гаттарына армияны байыры чедирип, ажилыга ол че-диркинерилг болуу дөш чаагай күзүлгелерин да-чыткан. Совет Армиянын че-регине комсомол Чепекит Күштер-биле бичыг тары-лаалын ол чугулаан.

Ажыл-агый социалист чурттарынын аныктар органи-зацияларын удурутчулары съездинин киржикчилеринге чуректин хайыккадан ишт байыр чедирип, чүре чугула-лаан.

Делегетин аныктарына кыйгырып съезд чангыс эң-сеткилдиг хуула алган. Мил-итаризмдин чымыненишкени-ринге шилчиритип ойтур ша-лыккынын бээрине, боо-чепсенти эндер бүдүрерин соокалар дөш, аяролду дайынын кыжанын чалайдыр дөш демселсе күженишкени-рини улааттарымыче анык аскенин иш айланын. Тай-бын камгалап арттырар бол-гаш бичаңлаар дөш боттары-нын тарымсаалганын аныктар долу хемчөлөг медереп бич-гөн турар ужурут деп, кый-гырылган чугулаан.

ВЛКСМ-нин XIX съездин май 20-де бодурун ажилы уламтылаан.

БЕШ ЧЫЛДЫҢ КИЖИЛЕРИ

Тываның автосептелге заво-дунуң мотор цегинин мурун-чы септелчилеринин бирөөн Виктор Полушин ук бүдүрү-геге ажилла-ла чеди чыл чет-кен. Бо үеин дургуула ол мурунчак ажилды, дуржу-галыг ажилчыларын үе-гер-чизжонге дайнып, бодунуң мергендигин доктаамал бек-диг келгенден социалист чарыштын тилекчилеринин бирөөн апарган. Ол бо чыл-дын эртен дөрт айларында калбарган социалист чарыш-ка мурунчакчыларын одуруун-дан үнөмөн. Апрельдин пла-нын ол 113 хуу күсөткен. Бо хүнөрдө майын үдүткө ки-риш турар.

ЧУРУКТА: В. Полушин.

В. КАРА-САЛДЫН фотоары.

ХҮННҮН МЕДЭЭЛЕРИ

Мурнуку Ажыр куусеткен одуругда

Таңды районунуң туудугулары эртен дөрт айларда эрестиг ажиллаш, ол айларын планын ооналдарын хуула бичикте күсөткенер. Көргөзүп туудуг-монтаж ажилдары кызыл ооналдын 100,7 хуу күсөткенер. Оон иштинде боттарынын күш-биле кызыл ажилдарын 103,4 хуу ботландырган. Ылангыч Балга-ында № 2 орук-тудуг участогу коллектив эки ажилдаан. Дөрт айларда планна-тыганд туудуг-монтаж ажилдарынын планын ол коллектив 123,5 хуу күсөткен, социалист чарыштын муруну одуруун эзел берген.

Бай-Хаакта № 585 КМК-ын коллектив туудуг-монтаж ажилдары кызылдың дөрт айлар планын 107,2 хуу күсөткен.

Ш. МАГДЫРЖАП.

Өскелерни ашкан

Май айына эгезинден бээр «Тыва даг-дуг» комбинаттын арылгал фабрикасында чам-

дык ээчегер багай эвес ажиллап турарлар. Ылангыча Належда Васильева ууртканы № 4 ээчегер өскө-лөдөн бекит көргүзүп ажил-даан. Хуула 31,6 тонна сор-гуг даг-дугу ажиллап кымыр норманын ол коллектив 55,4 тонна чедирин турар.

Ол ышкаа Малчын-оол А-баа, Галина Трелкова, Ка-ли-оол Монгуш оларын уурткан ээчегелери сона-лист чарыкка илереткен ки-ришпешкен күш-ажылдын бүдүрүлгөдүрү оранчок бекит-кенер. Эрткен байырдалар хүчтеринде пектин коллек-тив 252 тонна сорттук даг-дугу ажиллап кымыр планын 321 тонна кылдыр күсөткен, өскөлдөргө чүдүрүп чорут-каннар.

(Бистин корр.).

Тувинская республика БИЕЛИТКА

